N°. 3096 | 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *ƒ* 5.00; voor de buitensteden *ƒ* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden, enz.* FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 10 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *ƒ* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 9 Julij.

De gansche zitting der Tweede Kamer is ook gisteren gewijd geweest aan de beraadslaging over art. 22 der onderwijswet, en wel zoodanig dat heden de diskussie daarover ten einde zal gebragt worden, tenzij de redevoeringen door den heer Groen en den minister van Justitie te houden tot eene hernieuwing van den strijd aanleiding mogten geven.

Het eerst was gisteren aan het woord de heer Zijlker. Te regt merkte hij aan, dat de aanneming van art. 16 reeds eene overwinning was voor de voorstanders van de gemengde school, maar dat niettemin de eigenlijke strijd nu eerst gevoerd werd bij art. 22. (Bij dat art. immers moet het uitgemaakt worden, of de gemengde school bruikbaar zal zijn voor de kinderen van verschillende godsdienstige gezindten; of zij in waarheid een neutraal terrein, dan of zij dienstbaar zal zijn aan de verspreiding en voortplanting dier verderfelijke schoolgodsdienst, die, van het Christendom niets overhoudende dan den naam, aan de belijders van elke pozitieve godsdienstleer in bijna gelijke mate ergerlijk zijn zal.) Dat de Grondwet geene andere dan de gemengde school zou toelaten, wordt door den heer Zijlker den heeren van Akerlaken en Godefroi toegestemd: hij blijft echter in gebreke wat zij gesteld hebben, door eenig afdoend bewijs te staven.) De Grondwet, het moet herhaald worden, laat de zaak in 't midden. 't Is juist om die reden, dat met gelijk regt op de vestiging der gemengde school en op de splitsing der openbare school mag aangedrongen worden.) Op het voetspoor van de heeren ten Cate en Nolthenius, beweert de heer Zijlker verder, dat de gezindheidsschool een broeinest zou worden van vijandschap en haat, in stede van eene kweekplaats van eendragt, verdraagzaamheid en godsdienstzin. (Is 't waar, dat de gezindheidsschool niet aan die overeenstemming in het negatieve, aan die voortplanting van die onbestemde religiositeit, waarop de voorstanders der gemengde school zoozeer gesteld zijn, en waarin de belijders eener stellige waarheidsleer geen vreugde kunnen hebben, bevorderlijk kan zijn. Dat daarom echter de gezindheidsschool een broeinest zou moeten worden van vijandschap en haat is eene gratuite aantijging.) De heer Zijlker laat vervolgens de versatiliteit van den heer Hofstede de Groot niet onopgemerkt, die thans aandringt op de verwijdering der Israëlieten uit de gemengde school (met het kennelijk doel om te gereeder van de gemengde school gebruik te kunnen maken als van het ingrijpendst middel ter verspreiding van het groninger Christendom), en merkt ten slotte op, nopens het amendement van den heer Dommer, dat hij de vrees voor het brengen van het christelijk *dogma* op de openbare school *wel wat overdreven acht*. (Wel wat overdreven! Er wordt derhalve erkend, dat er voor vrees wel grond is. Doch dan mag gevraagd worden, of allen, die willen dat de gemengde school een neutraal terrein zij voor alle kinderen bruikbaar, eene wetsbepaling niet behooren af te stemmen, die, daar zij tegen misbruik niet genoegzaam waarborgt, aan een aanzienlijk gedeelte der bevolking tot vreezen het regt geeft.)

De heer van Reede van Oudtshoorn zal in geene beschouwingen treden over de drie eerste alineas, maar hij heeft voornamelijk het woord gevraagd naar aanleiding der rede van den heer Dommer van gisteren, die zijne rede heeft aangehaald op eene wijze, waarvoor hij hem dank zegt. Zijne rede was de belijdenis zijner innige overtuiging; maar een punt mag hij niet onbeantwoord laten, namelijk de definitie van het *christelijk element*. Zijne bedoeling was nooit om Christus op de openbare gemengde school te doen onderwijzen; de strekking zijner rede was juist, dat het christelijk beginsel noch op de gemengde school, noch ook op de roomsch-katholieke of de protestantsche school kan worden gemist, en daarom kwam hij aan het slot zijner rede, tot de noodzakelijkheid der gesplitste school. Hij moet nog iets zeggen naar aanleiding der gisteren door den heer Wintgens gehouden rede, die weder eene afgezaagde beschuldiging tegen Sprekers partij heeft ingebragt. Het is ontmoedigend om altoos met dezelfde argumenten terug te komen, die reeds zoo dikwerf weder-legd zijn. Dat lid heeft gesproken over sekte-scholen, aankweeking van godsdiensthaat, en alsof Spr. die scholen zou verlangen; en ook dat de partij, waartoe hij behoort, even als bij de armenwet de burgerlijke liefdadigheid, nu ook het staatsonderwijs wil monopolizeeren. Dit is eene gratuite beschuldiging en hij sommeert dat lid om aan te toonen, dat de door hem, Spr., verlangde scholen, sekte-scholen zijn. Wij verlangen, zegt Spr., als staatsscholen niets anders, dan wat reeds bestaat, namelijk de bijzondere scholen der eerste klasse. Spr. wijst op dergelijke scholen te 's Hage, Utrecht en Nijmegen bestaande, en vraagt of daar dan die tooneelen van sektewersteling of partijschap bestaan. Het verwijt van het monopolizeeren van het staatsonderwijs is ook ongegrond; integendeel, zegt Spr., gij wilt het monopolie, door ons te dwingen op uwe neutrale scholen te komen met den christelijken tint zonder levendmakend christelijk beginsel. Wij gunnen u die school, maar gun ons dan ook wat wij voor de christelijke opleiding onzer kinderen noodig achten.

Veelbeteekenend was wat vervolgens door den heer Blaupot ten Cate in 't midden werd gebragt. Hij wenschte zich zoo veel mogelijk te bepalen bij de uitdrukking *christelijke deugden*, vooral ook na het amendement van den heer Dommer van Poldersveldt, om het woord *godsdienstzin* in de 1e alinea te brengen. Beide uitdrukkingen ontleenen haar gewigt alleen aan de omstandigheden (Zeer juist.); want, in het wezen der zaak, heeft niemand iets tegen de opleiding tot *godsdienstzin*; die uitdrukking is ook niet ongrondwettig, evenmin als *christelijke deugden*; de zedeleer van Christus wordt door niemand weersproken. (Dit beweeren is wat absoluut en moet, helaas! weersproken worden. Naarmate de goddelijke waarde der christelijke waarheidsleer miskend en geloochend wordt, naar die mate moet ook, en 't is konsequent, de miskenning en verloochening der christelijke zedeleer toe.) Als er in het artikel gesproken werd van *christelijk beginsel*, dan is het iets anders, want dit omvat het geloof en de zedeleer beiden. Als men meent dat de woorden *christelijke deugden* in zich bevatten het *christelijk beginsel*, dan is hij er tegen, omdat daaronder dan ook de geloofsleer behoort, en in deze onderwijsquaestie hebben we alleen met de moraal te doen. Hij komt dus op tegen hetgeen door den heer de Brauw gisteren gezegd is, dat namelijk door de uitdrukking "christelijke deugden" het christelijk beginsel op de staatsschool zou worden gebragt. Als dat zóó moet worden opgevat, dan zou men te regt van misleiding kunnen spreken. Zegt men nu dat dan de bron ontbreekt der christelijke deugd, dan antwoordt hij: laat die bron vloeijen waar die moet, namelijk op de kathechizatiën en in het huisgezin. (Uitnemend. Doch hoe vele kinderen, niet echter bij de Katholieken, die nimmer eene katechizatie bijwonen en nimmer ter kerke verschijnen, en die derhalve nimmer iets vernemen van de bron, waaruit de hun op de school voorgehouden zoogenaamde christelijke moraal ontsproten is? Hoe vele huisgezinnen, verder, waar nimmer op die bron gewezen wordt?) Door de christelijke geloofsleer op de school te brengen, komt men in strijd met de regten der Kerk en de gezindheden. (Die stelling — doch dit ter loops — begrijpen wij niet. Het betoog overigens komt hierop neer.) De christelijke moraal moet verkondigd worden op de gemengde school. Kan dit niet zonder van het *beginsel* te gewagen, waarop die moraal gebazeerd is, dan behoort de school niet dienstbaar te zijn aan de opleiding tot alle christelijke deugden. Van alle kanten wordt nu beweerd, dan men van dit beginsel evenmin kan zwijgen als men zwijgen kan van eene oorzaak, waar men de daaraan ontleende gevolgen bespreekt.)

Na den heer ten Cate was de heer Hoffman aan het woord. Volgens hem was het de hoofdvraag, of het onderwijs godsdienstig of godsdienstloos zijn zal. (Niet onjuist gezien, maar al weer minder gelukkig uitgedrukt. De gemengde school behoeft niet godsdienstloos geheeten te worden, maar mag niet anders zijn dan een neutraal terrein, waar bij uitsluiting burger-maatschappelijk onderwijs aan de jeugd gegeven wordt.) Verder behaagde het den heer Hoffman een verbitterenden toon aan te slaan, welken met zorgvuldigheid tot dus verre door alle sprekers vermeden was. Juist zij, zoo sprak hij, die in alle landen het christelijk beginsel vooropstellen, verklaren *hier* het niet te willen, zoodat het gevolg zou moeten zijn, dat de Bijbel en de bijbelsche geschiedenis van de school werden weggelaten. De heer Hoffman vraagt of dit voldoet aan de in 1848 gedane belofte (?!) en of dit voldoende is voor de Protestanten, die toch de meerderheid uitmaken, ofschoon men ze *de groote hoop* genoemd heeft. (Hartstogtelijke taal, alleen beschamend voor hem, die, zich vergetende, uit het oog verliest wat de betamelijkheid vordert. Dat de Protestanten ooit *de groote hoop* zouden geheeten zijn, weten wij ons niet te herinneren. Zeker echter is het dat die naam hun niet door de Katholieken gegeven is, wat evenwel de heer Hoffman zoekt te insinueeren. Dezen hebben het zich wel moeten laten welgevallen dat zij een *niet-volk* gescholden en dat zij jaren lang van de laagste bedoelingen verdacht werden gehouden. Zij hebben zich echter altijd onthouden van het bezigen der tegen hen gerigte wapenen. Dat, verder, de Katholieken verklaard zouden hebben het christelijk beginsel *hier* niet te willen, is, in dien algemeenen zin, waarin het beweerd wordt, eene onwaarheid. Verreweg de meesten van hen geven aan de gesplitste school, waar het christelijk beginsel, overeenkomstig elks geloofsleer, kan gehandhaafd worden, de voorkeur boven de gemengde school. Doch daar voorshands de geplitste school niet te verkrijgen blijkt en de voorstanders der gemengde school triomfeeren zullen, daarom wenschen zij, dat de gemengde school overal voor allen bruikbaar wezen en dat zij tot geene misbruiken aan iemand aanleiding moge geven. 't Is juist dat, dat het misbruiken der gemengde school bemoeijelijkt wordt, wat den heer Hoffman ten gruwel is. De gemengde school, zoo vordert hij, moet zijn ten gunste en ten voordeele der meerderheid, der protestantsche meerderheid. Alsof wij nog leefden in de dagen van voorheen en de minderheid tegenover eene gewapende meerderheid geene regten had te laten gelden!) De heer Dommer releveerde onverwijld de lakenswaardige taal van den heer Hoffman. Na de beteekenis en strekking van zijn amendement nog eenigermate nader toegelicht te hebben, besprak hij, wat gezegd was dat het zonderling is, dat juist zij, die de zoogenaamde godsdienstlooze scholen voorstaan, elders opvoeding en onderwijs te zamen in praktijk brengen. Spreker antwoordde hierop met de enkele opmerking, dat de Grondwet het *hier* verbiedt. Wij appliceeren het, zegt hij, op de bijzondere school, maar wij mogen het niet vergen in de staatsschool, zonder ongrondwettig en onregtvaardig te zijn.

Na hem, wenschte de minister voor de zaken der R. K. Eeredienst voor eenige oogenblikken het woord op te vatten en te spreken over het amendement van den heer Dommer van Poldersveldt. Hij wenscht dien spreker in overweging te geven zijn amendement terug te nemen. Hij acht het doel, waarmede het lid zijn amendement heeft voorgedragen, prijzenswaardig. Hij gelooft gaarne, dat het alleen uit eene bron van vaderlandsliefde is voortgesproten en dat die spreker opregt tot het tot stand komen der wet wil medewerken. De minister prijst dat doel, maar kan het middel, daartoe gekozen, niet goedkeuren. Hij eerbiedigt zelfs de vrees, dat aan de woorden: *opleiding tot christelijke deugden* eene eenzijdige rigting kan worden gegeven. Maar de vraag is: kan die vrees door eenige bepaling van de wet worden voorgekomen of weggenomen. (In antwoord hierop 1°. verwijzen wij naar den aanhef van de eerste redevoering des heeren Dommer, en vragen wij 2°. waarom alle strafbepaling in de wet ontbreekt tegen hen, die zich aan overtreding van al. 2, art. 22 schuldig maken?) Zal dus het amendement van den heer Dommer zijn doel bereiken? De minister gelooft, dat de formule van het amendement niet goed is, als zijnde te algemeen en te onbestemd, zoo als straks reeds door den heer ten Cate is opgemerkt. Des ministers meening ten deze is dat, wat men ook stelle: hetzij *bevordering van godsdienst* (naar het ontwerp-van Reenen), *opwekking van godsdienstzin* (volgens het amendement van den heer Dommer) of *ook opleiding van christelijke en maatschappelijke deugden* (zoo als door de Regering is

voorgesteld) of ook niets van dat alles, — alle gevaar voor eenzijdige rigting bij de wet niet kan worden voorgekomen, omdat het geldt uitvoering, praktijk. (Maar moet de wet dan niet zoo veel mogelijk tegen verkeerde praktijken waarborgen?) De Regering wil echter *geene* eenzijdige rigting. (Dat is de vraag niet. De vraag is wat er later van de wet zal kunnen worden gemaakt door de verkeerde praktijken van hen, die de gemengde school aan de verspreiding van het in hunnen negatieven zin opgevat christelijk beginsel dienstbaar willen maken.) Zij hecht aan de bepaling van opleiding tot christelijke en maatschappelijke deugden. En nu wenscht de minister als zijne overtuiging uit te drukken, dat dit is de éénige goede bepaling, de éénige uitweg, in deze te vinden. (Wat te bewijzen blijft.)

De heer Luyben zijne stem motiveerende, sprak tegenover de beschouwingen des ministers, met warmte de overtuiging uit van het meerendeel zijner geloofsgenooten. Hij merkt op, dat het voor den Katholiek een pijnlijk gevoel is te moeten vragen de wegvalling van het woord *christelijk*. Toch mag hij zijne stem niet geven aan die uitdrukking; en waarom niet? In het reglement A, gevoegd bij de wet van 1806, zijn dezelfde woorden te vinden. Maar hoe zijn ze toegepast? Aanvankelijk goed; maar later werd al meer en meer de Bijbel op de school gebragt, en daarin voortdurend gelezen. Door de lezing en door af te keuren handelingen van sommige onderwijzers bij eene eenzijdige uitlegging, werd de Bijbel een middel, om aan de kinderen een afkeer voor de Roomsch-Katholieke en eene voorliefde voor de protestantsche godsdiensten in te boezemen; en zoo werd de volksschool langzamerhand een propaganda. Toen was dat middel een misbruik, maar nu zou het eene ongrondwettigheid wezen. Het zou voor een aantal nederl. kinderen een middel van uitsluiting zijn, (Volkomen juist. Dat is het. De gemengde school, ingerigt overeenkomstig deze wet, zal onbruikbaar zijn voor de Katholieke jeugd. De voorstanders der wet mogen dit wel bedenken, en ook dit, dat deze wet eene blijvende grief en eene reden tot gestadig beklag voor 2/5 der bevolking zijn zal.) en het onderwijs in dier voege eene eenzijdige en anti-katholieke strekking hebben, die vooral haren oorsprong vond in het onderwijs in bijbelsche geschiedenis, zoo als dit tot dusverre plaats had. Bijbelsche geschiedenis intusschen mag alleen als een onderdeel van algemeene geschiedenis worden geleerd, niet als een speciaal vak of het wordt een leerstellig onderwijs. De minister van Binnenlandsche Zaken heeft dan ook erkend, dat bijbelsche geschiedenis alleen als onderdeel van algemeene geschiedenis mag worden onderwezen [illegible] Lijnden hem, minister, daaromtrent had opheldering gevraagd. En nu acht de Spr. de opname der uitdrukkingen in art. 22 eene bittere teleurstelling voor de Roomsch-katholieken. Zij vleiden zich, dat artikel 194 der Grondwet op eene loyale wijze ware toegepast, maar zij zullen, uithoofde van dat artikel, hunne kinderen niet meer op de openbare school kunnen zenden, omdat zij allezins beducht zijn, dat van het voorschrift: opleiding tot christelijke deugden, wederom misbruik zal worden gemaakt en tot het leerstellige zal worden overgegaan. Nu heeft wel de minister trachten aan te toonen, dat die vrees niet behoeft te bestaan, wanneer aan het hoofd der school een vaderlandsch onderwijzer is geplaatst, gelijk dan ook de vroegere praktijk dit heeft geleerd, en dat voorts eerbiediging van godsdienstige begrippen een waarborg is tegen eenzijdig onderwijs. Maar spreker is daarmede niet gerustgesteld. Eerbied moge de onderwijzer inprenten; maar dan weer kan de Katholiek niet toegeven, *het inprenten* van eerbied voor begrippen, die, naar zijne overtuiging, dwaalbegrippen zijn. Als toch eens kinderen uit Java van de mahommedaansche godsdienst op de school kwamen, zou dan de onderwijzer eerbied moeten inprenten voor het islamismus? Het woord christelijk moet dus wegvallen, evenzeer als dat van eerbiediging, of er wordt niet voldaan aan art. 194 der Grondwet. In de Grondwet beteekent eerbiediging niet inprenting, maar om niets aanstootelijks voor andere godsdienstige begrippen te doen. Door den heer van Lijnden was de overtuiging uitgesproken, dat eenmaal al die geschillen zullen ophouden. Spreker hecht niet veel aan die verzekering. Die geschillen zullen, ja ophouden, als allen onder een herder en in een schaapstal bij elkander zullen zijn vereenigd. Men bevindt zich ten deze op godsdienstig terrein en daarop is niemand bereid zijne overtuiging prijs te geven. (Daarom dan ook blijven wij het *nulla salus bello* herhalen en aandringen op het sluiten van een vredesverdrag, ten gevolge waarvan de jeugd zich in de gemengde school als op een neutraal terrein ontmoeten kan. Doch al minder en minder waarschijnlijk wordt het, dat zulk een vredesverdrag zal getroffen worden. Let slechts op hetgeen de heer Dommer sprak tot motiveering van zijn besluit om zijn amendement in te trekken.)

[illegible] Dommer van Poldersveldt herinnerde namelijk [illegible] hebben gezegd, dat, als hij alleen te doen had met den [illegible] van Binnenlandsche Zaken, hij volkomen gerust [illegible] omdat diens bedoelingen zuiver, edel en goed [illegible] heeft hij zijn amendement voorgesteld? Om een scheidsmuur te plaatsen tusschen hetgeen was en komen zou. De rede van den heer Luyben zal de Kamer overtuigd hebben, dat sprekers vrees niet ongegrond is. Hij heeft zich nu afgevraagd of zijn doel zal worden bereikt? In één opzigt, ja; maar aan de andere zijde niet, want hij heeft nu vernomen, dat beide redaktiën èn die van de Regering èn de zijne gelijkelijk tot misbruik kunnen aanleiding geven. Moet hij onder deze omstandigheden zijn amendement in stemming laten brengen? Hij antwoordt: neen. Niet omdat hij daarom voldaan is, want hij zal nooit of nimmer zijne stem geven aan eene wet, zonder waarborg tegen misbruik. Als hij dan geen middel verkrijgt, dat hem de waarborgen geeft, die hij verlangt, dan zal hij tot zijn leedwezen stemmen tegen art. 22, en indien dat mogt worden aangenomen, ten slotte ook tegen de geheele wet. Hij *trekt* alzoo zijn amendement *in*.

Nadat daarop de heer ter Bruggen Hugenholtz een protest had aangeteekend tegen de beschouwingen van den heer van Reede, alsof zij, die voorstanders zijn van de wet, ook voorstanders zouden zijn van godsdienstlooze scholen, nam de heer Thorbecke het woord. De heeren Storm, Mackay en Elout van Soeterwoude spraken na hem. Op hunner aller redevoeringen komen wij morgen terug.

De heer mr. G. Groen van Prinsterer heeft den volgenden brief in de *Amst. Ct.* openbaar gemaakt:

»*Afschrift.*

»*Hoog Wel-Geboren Heere*

»Mr. Jhr. DE BOSCH KEMPER,

Hoogleeraar, enz.

»Hoog Wel-Geboren Heer!

»Ik wensch niet te antwoorden op hetgeen u in de *Amsterdamsche Courant* hebt geschreven. Mijn oogmerk, door het in de Tweede Kamer ter sprake te brengen, was (zoo als uit het *Bijblad* blijkbaar is) mededeeling en protest tegen eene *bepaalde onwaarheid*.

»Ik had niet zoo zeer het oog op de uitdrukking *schijngodsdienst* en *schijn-vrijheid*, ter karakterisering van mijne staatkundig-godsdienstige beginselen. Immers dit *kan* hoewel menigeen daaraan eene andere uitlegging geeft, misschien enkel op theoriën toepasselijk worden gemaakt.

»Ik heb gedoeld op de woorden: »»Het is eene bepaalde onwaarheid, al bekrachtigt de heer Groen zijne stellige verzekering schijnbaar door eene aanhaling, dat de heer van der Brugghen in 1856 tegen de gemengde school gepetitionneerd heeft.""

[illegible] petitie zelve, welke begint met de woorden: »»Zich meer bijzonder aansluitende aan het adres van ds. Heldring c. s." "

»Aangenaam is mij de overtolligheid van eenig antwoord, ook omdat mij, nog te midden van een zoo moeijelijken en smartelijken parlementairen strijd, welligt eenig antwoord zou ontvallen, minder overeenkomstig met de gevoelens, die ik u, zoo ik meen, ten allen tijde, ook bij verschil van politicke en godsdienstige inzigten, betoond heb.

»U. H. W. Gs. Dw. Dr.

»GROEN VAN PRINSTERER."

Aan de Tweede Kamer is thans van regeringswege toegezonden een wetsontwerp, betreffende eene aangelegenheid reeds vroeger, laatstelijk nog in April 1856, ten voorz. einde bij de Kamer voortgebragt, doch steeds buiten afdoening gebleven; de regeling namelijk der benoembaarheid van vreemdelingen tot landsbedieningen.

In art. 1 leest men: Vreemdelingen zijn benoembaar tot de landsbedieningen van: *a.* konsul-generaal, konsul en andere konsulaire agenten; *b.* kanselier, tolk en verdere bedienden bij de gezantschappen, konsulaten-generaal; *c.* hoofd van, hoogleeraar, leeraar of beambte bij instellingen van onderwijs, kunst of wetenschap; *d.* ambtenaar bij de dienst der telegrafen; *e.* ambtenaar bij de stoomwerktuigen tot rijkswerken behoorende; *f.* ambtenaar bij het mijnwezen; *g.* direkteur en kommissaris van 's rijks entrepôts; *h.* wapen-kontroleur van oorlog; *i.* stempelsnijders bij 's rijks munt en bij het algemeen zegelkantoor; *k.* graveur bij het topographisch bureau van het departement van Oorlog.

In de volgende artt. vindt men, dat vreemdelingen, die bij de zee- of landmagt van den Staat in dienst zijn of geweest zijn, kunnen, na twaalfjarige dienst, mits eervol daaruit ontslagen, benoemd worden tot de bediening van kommies, schipper of sloeproeijer bij de belastingen, fortwachter, poortier of boomsluiter in vestingen, tolgaarder, sluiswachter, geëmploijeerde in militaire ziekeninrigtingen, in de magazijnen van kleeding, uitrusting en kampements-effekten, in die voor de geneesmiddelen en in de militaire bakkerijen. Vreemdelingen, die op het tijdstip, dat deze wet in werking treedt, reeds in burgerlijke landsbedieningen zijn geplaatst kunnen insgelijks tot de in art. 2 opgenoemde bedieningen worden benoemd. Vreemdelingen, vóór het in werking treden dezer wet benoemd tot andere landsbedieningen dan in art. 1 vermeld, kunnen in deze bedieningen worden behouden, doch bekomen geene bevordering in de landsdienst dan na te zijn genaturaliseerd volgens de wet.

Volgens het *Res. B.* heeft de minister van Justitie thans de, in de afdeelingen der Tweede Kamer, ingebragte bedenkingen, tegen het ontwerp van wet tot nieuwe regeling der regterlijke magt, beantwoord en tevens dat ontwerp, op eenige punten, gewijzigd.

Aangaande het onweder van ll. Zondag avond, deelt de *Amst. Cour.* nog het volgende mede:

Uit Kaatsheuvel wordt gemeld, dat de hagelslag groot nadeel aldaar te weeg bragt, en dat aldaar, zoowel als te Loon op Zand en Cappelle, de boekweit geheel weg is. In de doorloopende rigting van genoemde plaats naar Gelderland schijnt het als ware het veldgewas geheel afgemaaid. Aan de westzijde der streek zijn meest al de vensterglazen verbrijzeld, en de daken van pannen beroofd. Rukwinden, hozen, hagel en bliksem wisselden elkander af. In het Land van Heusden is de schade onberekenbaar.

Te Sneek werd, ofschoon het onweder ook daar hevig woedde, geen schade aangerigt; in de omstreken echter wel. Men bespeurde in verschillende rigtingen brand, en vernam men o. a., dat eene boerenplaats, bewoond door R. Bouwes en behoorende aan jgr. Eysinga, in de Oldouwer aan het Tjeukemeer, een prooi der vlammen werd met den geheelen inboedel en een aanzienlijken voorraad hooi. Menschenlevens waren niet te betreuren. — Te Buitenpost is een houtzaagmolen geheel in de asch gelegd.

Gisteren stond voor de arrondissements-regtbank alhier te regt de beruchte zaakwaarnemer J. Haak, die reeds meermalen door deze regtbank en eens door het Prov. Geregtshof alhier is veroordeeld. Hij werd beschuldigd van op 22 Junij ll., des nachts omstreeks 12 ure, uit den zak van een zeeman, W. Vogel genaamd, eene portefeuille gestolen te hebben, die *f* 200 aan bankpapier bevatte. Na het verhoor van 12 getuigen, requireerde de officier van justitie de verwijzing van den beklaagde naar den prokureur generaal bij het Prov. Geregtshof alhier, als zijnde uit de instruktie gebleken, dat de diefstal niet alleen des nachts, maar ook *binnen* een bewoond huis had plaats gehad en dus crimineel behoorde gestraft te worden. De regtbank vereenigde zich met dit requisitoir, en beval de verdere inhechtenishouding. (*H.*)

In den afgeloopen nacht, ten 2½ ure, is er brand ontstaan [illegible] Gerstel, in de Maagdenhovenstraat, welke door de werking van drie brandspuiten ten 4 ure grootendeels gebluscht was. Het huis is geheel uitgebrand, en een daarnaast staand perceel heeft zoodanig geleden, dat de voorgevel, ter voorkoming van ongelukken moet worden afgebroken. G. is voor brandschade verzekerd. De oorzaak is onbekend.

In een dezer dage bij S. Mendes Coutinho JBz. uitgegeven vlugtschriftje, wordt het antwoord gegeven op de vraag: hoeveel in een jaar te Amsterdam aan sterken drank wordt besteed." Als uitkomst van het daartoe ingestelde onderzoek wordt het verbazingwekkende cijfer van *f* 1,995,000 verkregen.

Bij de arrondissements regtbank te Brielle is thans aanhangig eene niet onbelangrijke procedure. Daarbij toch geldt het de vraag naar de echtheid of onechtheid eener akte van superscriptie van een besloten testament, verleden voor den notaris Pieter de Vries te Middelharnis. In deze zaak heeft reeds naar aanleiding van art. 876 en volgende van het B. W., een voorloopig getuigen verhoor plaats gehad. Met belangstelling ziet men de verdere behandeling en beslissing dezer zaak te gemoet.

'S HERTOGENBOSCH, 7 Julij. De persoon van G. Kievits, die gisteren zoo noodlottig van den te zwakken steiger in de parochiekerk van St. Catharina, genaamd de Kruiskerk, viel, is gisteren avond zonder eenige teekenen van bewustzijn bezweken; hij laat eene hulpelooze weduwe en vijf kinderen na; van de zaak is procesverbaal opgemaakt en ter vervolging van den aannemer aan de justitie ingezonden. (*H.*)

HEUSDEN, 7 Julij. Met het snijden van het koolzaad heeft men sedert eenige dagen een aanvang genomen, en, gelijk te verwachten was, is de oogst daarvan in deze streek beneden het middelmatige. Niet alleen stond het zeer dun en schraal te velde, maar ook verscheide doppen zijn of geheel, of voor het grootste gedeelte bijna ledig, terwijl de zaadkorrel zelve al zeer klein is.

HARLINGEN, 7 Julij. In de week van 27 Junij tot en met 3 Julij zijn in deze provincie 52 runderen aan de besmettelijke longziekte gestorven en 20 aangetaste voor rekening der eigenaars afgemaakt; te zamen 72. Totaal sedert 1°. Jan. dezes jaars 5638.

ZWOLLE, 7 Julij. Heden zijn hier twee kolonisten van de Ommerschans, beschuldigd brandbrieven te hebben geschreven, gevankelijk binnengebragt, ten einde te regt te staan voor het provinciale hof alhier.

MIDDELBURG, 6 Julij. Gisteren heeft de arrond.-regtbank alhier regtsingang verleend met bevel tot gevangenhouding tegen den winkelier in garen en band P. J. van Eersel, verdacht van moedwillige brandstichting in zijne woning, gestaan hebbende in de Langendelft alhier. (H.)

ROERMOND, 6 Julij. Jaarlijks worden in de gemeente Wessem vaste goederen, aan de armen dier gemeente toebehoorende, openbaar verpacht. Eenige schuttersgilden, waartoe zeer vele der gegoede en invloedrijkste inwoners dier gemeente behooren, hebben sedert een groot aantal jaren die goederen steeds gepacht tegen den ongehoord lagen prijs van *f* 65 's jaars, terwijl zij steeds door onderlinge overeenkomst en bedreigingen hebben kunnen beletten dat anderen durfden bieden of pachten. In 1850 heeft men getracht hieraan een einde te maken, doch het ging met oproer gepaard, en eindelijk slaagde men er in, doch niet zonder moeite, die jaarlijksche som tot *f* 125 te brengen, welke som tot dit jaar is betaald. Die gilden verpachtten op hunne beurt dadelijk diezelfde gronden op nieuw, welke onder anderen in 1856 *f* 415 opbragten, zoodat zij eene winst genoten van *f* 290, die zij gebruikten om ten nadeele der armen, gedurende eene gansche week van des morgens tot des avonds in beschonken toestand op straat en in herbergen door te brengen. Aan dit schandelijk misbruik moest een einde komen. De kommissaris des Konings rigtte eene proklamatie aan den burgemeester en de inwoners van Wessem, waarbij met kracht en klem werd betoogd dat, te beginnen met dit jaar, dit misbruik een einde moest nemen. Den 23 Junij jl. moest die verpachting weder gehouden werden. Alvorens daartoe werd overgegaan, werden door vele schutters op verscheidene plaatsen bedreigingen gedaan en sommigen gingen zooverre van den eerste die bieden of pachten durfde te bedreigen hem met een dolk te zullen vermoorden; niemand had den moed te bieden en de verpachting werd uitgesteld. Gisteren zou die op nieuw geschieden; de substituut-officier van justitie begaf zich met den luit. der koninklijke maréchaussée alhier en vier brigaden maréchaussée te paard derwaarts, om des noods met kracht van wapenen hieraan een einde te maken, terwijl alles te voren geregeld en afgesproken was. Een ontzettende menigte was op de plaats der verpachting aanwezig. Voor de herberg schaarden zich de vier brigaden maréchaussée te paard, gekommandeerd door een brigadier en met uitgetrokken sabel in het gelid; in de herbergkamer was een ander brigadier met maréchaussées te voet aanwezig, ten einde ook daar, des noods met geweld, vrijheid van pachten en eerbied voor orde en wet te handhaven. Men merkte al spoedig dat, niettegenstaande de reeds uitgebreide militaire magt, de vrees voor de bedreigingen der schutters niet zonder invloed was gewaest, daar niemand durfde te mijnen; maar de pogingen dier schutters moesten toch schipbreuk lijden. Aan het hoofd zijner marechaussées te paard en met uitgetrokken zwaard, bood de eene brigadier met luider stemme tot den volgens afspraak bepaalden prijs. Ziende dat het hun ernst was, kregen de aanwezige vreemden moed, en begonnen ook te bieden, met dat gunstig gevolg, dat de armengoederen dit jaar, in plaats van *f* 125, de som van *f* 348 hebben opgebragt. De verpachting is in de bese orde afgeloopen en niet een der schutters had den moed eene afkeuring, veelmin eenige bedreiging te doen. Aan het tot dusverre bestaan hebbende schandelijk en onchristelijk misbruik, waarbij slechts de armen nadeel leden, is nu voor goed een einde gemaakt.

(*Amst. Cour.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 Julij. De *Assemblée Nationale* is voor twee maanden geschorst, wegens artikelen over de verkiezingen. Ook de *Estafette* heeft om dezelfde reden eene tweede waarschuwing ontvangen.

— Het is tot dus verre met geen voldoende zekerheid te zeggen, of de verkozen kandidaten der oppozitie te Parijs den vereischten eed zullen afleggen, om zitting te kunnen nemen in het Wetgevend Ligchaam. Het wordt evenwel min of meer als zeker beschouwd, dat de heeren Darimon en Emile Ollivier den eed zullen afleggen, alsmede dat Carnot en Goudchaux dit zullen doen. Omtrent den generaal Cavaignac zijn de gevoelens verdeeld.

— Volgens verschillende berigten uit dit land en bij name uit de omstreken van Metz en Amiens, heeft aldaar, in den avond van Zondag ll., hetzelfde ontzettende onweder gewoed, dat in de Nederlanden zooveel schade aanrigtte. Ook daar werd op vele punten de te veld staande oogst door den geweldigen hagelslag vernield, die ook vele schapen gedood en vele runderen gekwetst heeft. De wind was daarbij zoo sterk, dat o. a. in de gemeente Cuessling vier zwaar beladen wagens met paarden en menschen werden opgenomen en op een aanmerkelijken afstand verplaatst en omgeworpen. Drie boerinnen ontvingen daarbij vrij belangrijke wonden. Bij menschen geheugen herinnert men zich hier zoodanige vreeselijke onweersbuijen niet.

— De groothertog van Toskane heeft, ten gevolge van de poging tot opstand te Livorno aangewend, die stad in staat van beleg verklaard en den invoer van wapenen verboden.

— Uit Livorno wordt gemeld, dat Mazzini den 2den Julij van daar vertrokken was met een schip, voerende de portugeesche vlag.

— De *Moniteur* bevat op nieuw een rapport van den maarschalk Randon over de expeditie in Kabylie. Daarin wordt tevens gemeld, dat in een der plaats gehad hebbende gevechten de generaal Mac-Mahon ligtelijk gekwetst werd.

— Eindelijk heeft, volgens de *Presse d'Orient*, de engelsche gezant in Perzië, de heer Murray, Bagdad verlaten, en wel op 17 Junij, ten einde zich met het geheele personeel der legatie naar Teheran te begeven.

— De Porte heeft eindelijk aan de personen, die wegens deelneming aan de politieke woelingen van het jaar 1848 uit de Vorstendommen geweken waren, vrijheid gegeven om in hun land terug te keeren.

ENGELAND.

LONDEN, 7 Julij. De uitslag der verkiezingen in Frankrijk heeft hier den grootsten indruk gemaakt. In de officieele kringen werd er veel over gesproken. Onder anderen op het bal dat gisteren avond aan het pruissiesch gezantschap ter eere van het huwelijk der koninklijke prinses werd gegeven, en waaraan de koningin, de vorstelijke familie, de ministers en het geheele korps diplomatiek deel namen. De *Sun* en de *Times* wijden er hoofdartikelen aan. Het eerste blad raadt de fransche regering aan der natie meer vrijheid in de pers en het parlement te gunnen. De *Times* daarentegen acht het wenschelijk dat met het algemeen stemregt worde gebroken.

— Te Shrewsbury heeft Vrijdag avond een noodlottig voorval plaats gegrepen. Na den afloop van Julliens jaarlijksch muziekfeest, hetwelk op een eilandje in de Severn werd gegeven, wilde het publiek, waaronder eenige beschonken lieden, eene geïmprovizeerde pontonbrug, die het eilandje met den oever vereenigde, te onbesuisd overtrekken, waarvan het gevolg was, dat de brug bezweek, meer dan 150 personen in het water geraakten, tien verdronken en vele anderen in meerdere of mindere mate bezeerd werden.

— Partikuliere brieven uit Indië, medegedeeld aan de engelsche bladen, bevatten eenige bijzonderheden over de in Europa reeds bekende gebeurtenissen. Men weet dat het 81ste regiment te Lahore de misnoegde Cypayers bedwong. De 13 Mei besloot men een einde te maken aan de onrust die de gezindheid der inlandsche troepen veroorzaakte. Plotseling werden dus de drie regementen infanterie en het regement kavalerie, die te Lahore lagen, op het exercitieveld vereenigd. Tegenover die troepen waren met schroot geladen stukken geschut geplaatst, alsmede het 81ste regement dat in hunne tegenwoordigheid zijne geweren laadde. Na deze toebereidselen werd eene proklamatie voorgelezen, houdende bevel aan de troepen de wapens neder te leggen en over te geven. Tot groote verbazing en tot tevredenheid der Engelschen werd door de Cypayers onmiddelijk hieraan gehoorzaamd en liep alles rustig af. Te Ferozepore zijn twee inlandsche regementen onderworpen gebleven; een derde, het 45ste, geraakte in opstand en werd door de Europeanen ten eenenmale uitgeroeid.

— Met de *Canada* zijn berigten ontvangen van New-York, loopende tot 24 Junij. De generaal Scott was naar Washington ontboden, ten einde schikkingen te treffen voor de expeditie naar Utah, waarvoor zich reeds troepen op weg bevonden.

Aan den luitenant Craven is de last opgedragen, om sloepen te laten bouwen, tot exploratie van de landengte van Dariën, met het oog op het aanleggen van een kanaal ten behoeve eener stoombootdienst aldaar.

Berigten uit Vera-Cruz van 6 Junij melden, dat men aldaar ijverig voortging met het nemen van verdedigingsmaatregelen. Men zeide dat de gezant der Vereenigde Staten geprotesteerd heeft tegen de wijze, waarop Crabbe en zijne aanhangers te Sonora zijn ter dood gebragt.

Uit Havana werdt gemeld, dat generaal Concha den 12den Augustus naar Spanje zoude vertrekken.

Men wilde weten, dat een engelsch eskader het anker geworpen had voor Sacrificios, met het doel om den eisch tot teruggave van 250,000 dollars, die door de revolutionnairen van St. Louis genomen zijn, te ondersteunen. De Regering heeft 15 pCt. van de invoerregten aangeboden tot betaling van dit geëischte bedrag, doch het voorstel is door de schuldeischers, die meerendeels Engelschen zijn, verworpen: zij willen de som in eene voldaan hebben.

Iglesias, de mexikaansche minister van Finantiën, heeft de eigendommen met een oorlogsbelasting bezwaard ten bedrage van 6 pCt.

Men verwachtte dat het geschil tusschen de Vereenigde Staten en Nieuw Grenada spoedig vereffend zou worden.

BELGIE.

BRUSSEL, 8 Julij. Men weet, dat de minister van Justitie, de heer Nothomb, van den kant der konservatieve partij aanbevolen is aan de kiezers van het distrikt St. Nikolaas, die eerstdaags eene plaats in de Kamer van Volksvertegenwoordigers zullen te vervullen hebben. De heer Nothomb heeft de liefdadigheidswet ingediend en ijveriger dan eenig ander lid des kabinets verdedigd, zonder zich door de dreigende redevoeringen der oppozitie of door het geschreeuw der volkshoopen te laten vervaard maken; juist daarom werd zijne verkiezing door de dagbladen der parlementaire meerderheid gewenscht, als strekkende om het kabinet te bevestigen en om de goede zaak te doen bovendrijven; dat de heer Nothomb de verkiezing zou aannemen, scheen eene uitgemaakte zaak, waaromtrent bij die dagbladen niet de minste twijfel bestond.

Van den kant der liberale partij werd de verkiezing van den minister met ijver tegengewerkt, doch met weinig hoop, daar zij de groote en sedert lang gevestigde overmagt harer tegenpartij in het distrikt St. Nikolaas kende.

Thans berigt het officiëele blad der regering, dat de heer Nothomb eerst den 6den dezer in de gelegenheid gesteld is om zich dienaangaande te verklaren, en dat hij afwijzend geantwoord heeft op de uitnoodiging van een aantal invloedhebbende kiezers van St. Nikolaas om zich aldaar als kandidaat te stellen.

— In den nacht van Zondag jl. heeft op onderscheidene punten des lands een hevig onweder gewoed, van regen en hagel vergezeld. Te Eecloo, Bouchoute, Berlaer, Deynse, Gend, Brugge, Antwerpen, enz. is de aangerigte schade aanzienlijk.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 9 Julij.

GETROUWD (2 Julij): E. W. Heyblom met C. J. van Oosterwijk Bruyn. - H. J. Wijsman, Bz., wed met A. E. Hunger.

BEVALLEN (26 Junij): J. Abrahamson, geb. de Jongh, D.

OVERLEDEN (1 Julij): J. J. Bennernagel, 59 j. — (2 Julij): J. van Beek, 22 j. - W. L. Kluytenaar, 19 j. - Tieen Hengel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 7 Julij. Sap, Vasco de Gama, Rio-Janeiro, l. v. Falmouth. — 8 Julij. De Groot, Fosca Helena, New-York.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 9 Julij, in lading naar:

Keulen.	J. Vogels, Cöln. N°. 14.
Ludwigh. en Manheim.	J. H. Disch, Nur nicht Augstlich.
Mannheim.	M. Buchner, Harmonie.
Mainz.	J. Sinzig, Maintz N°. 1.
Ruhrort.	A. Meijer, Mozart.
Keulen.	A. Deinum, Stad Amsterdam.
Ordingen en Ruhrort.	G. Spiering, Geerdina Adri na.
Frankfort.	G. Caldenhoven, Frankfort N°. 23.
Duisburg.	J. H. W. v. Boven, Niederrein N°. 1.
Weesel.	A. Meijer, Mozart.
Dusseldorp.	M. Meeuwsen, Niederrein N°. 3.

AMSTERDAM, 3 Julij, vertrokken naar:

Frankfort.	H. Scholten, Frankfort N°. 11.
Duisburg.	F. J. Ermeling, Rotterdam.
Dusseldorp.	E. van Stuivenberg, Niederrein N°. 6.

Rijnhoogte. ARNHEM, 8 Julij 1 el 44 duim. KEULEN, 8 » 8 vt. ½ »

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 8 Julij.

Tarwe flaauw met weinig handel: 128 ℔ n. wb. Poolsche *f* 418; 126 ℔ o. dito *f* 365.

Rogge als genoteerd meest bij gerijgen; 123 ℔ [illegible] Pommer *f* 223; 122 Pruiss. *f* 240; 130 ℔ dito *f* 220, 234; 118 ℔ [illegible] tersb. *f* 231; 125 ℔ Pruiss. *f* 250; 119 ℔ Archangel *f* [illegible]

Garst in een deen: 105 ℔ fijne Zweedsche *f* 193 [illegible]

Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie in Oct. en Nov. 37 [illegible] *Raapolie* op 6w. *f* 55¼; Vliegend *f* 51½, ¾; 1°. Sept. *f* 50½, Oct. Nov. en Dec. *f* 50½. *Lijnolie* op 6w. *f* 45½; Vliegend *f* 45¼, ¾; 1°. Sept., Okt., Nov. en Dec. *f* 45 à ¾. *Hennepolie* op 6w. *f* 51¼, Vliegend *f* 50. *Raapkoeken* 1000 st. *f* 96, 400. *Lijnkoeken* per 104 st. *f* 10¼, 14.

SCHIEDAM, 8 Julij. Rogge verkocht: 149/2 ℔ gedr. Pommer *f* 250 kt., *f* 252 6/w. 143/2 ℔ Libau *f* 256 3 m.; 147/2 ℔ Belgische *f* 215 kt.; Gerst 127/2 ℔ Koersche *f* 250 6/w. Moutwijn *f* 20,—; Jenever *f* 25,50; Amst. Proef *f* 26,75, per ned. vat zonder fust, zonder de belasting; Spoeling *f* 0.50 per ketel.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 8 Julij. Belg. leen. 2½ pc. 56½p; Obligatiën 4½ pc. 97⅞g. Spanje 1¼ pc. 25½r; Binnenl. 3 pc. 38¼p; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 80⅝; id. Nationale 82½p.

PARIJS, 8 Julij. Fransche 4½ pc. 91.90; 3 pc. 67.40; 1¼ pc. Spanje 25; 3 pc. id. 37½; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. [illegible]

MADRID, 7 Julij. 3 pc. Schuld 39.—; id. 1¼ pc. 25.80.

LONDEN, 8 Julij. Cons. 92⅝; Spanje buit. 3 pc. 41⅝; id. 1¼ pc. 25⅛; Rust. 5 pc. 109¼; id. 4½ pc. 96; Holl. 4 pc. [illegible]

97¾; id. 2½ pc. 64; Sard. 5 pc. 89½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 82¾; Gren. uitg. 6¼; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 22¼; Portugal 3 pc. 45½; Ecuador 14½; Venezuela 36; Wissel op Amst. 12.—; Hamburg 13.03¼.

WEENEN, 8 Julij. Met. 5 pc. 84; Nationale 85½; Bank-Aktiën 1016; Credit Anst. 241¼; Wissel op Londen 10.09; Amst. —; Parijs —; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 7 Julij. 4½ pc. Pr. Staatsch. 99¾; 5 pc. Rusland 107¼; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 18¼; Amst. kort 140½; Hamb. 150⅛; Petersburg 104⅞.

BERLIJN, 8 Julij. 3½ pc. Pr. Staatsch. 99¾; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 107¼.

HAMBURG, 9 Julij. Spanje 3 pc. —; id. 1¼ pc. 24; Rusl. 5 pc. ——; 4½ pc. 91¾; 3 pc. Mexikanen —; Noord-Duits. bank 94; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 9 Julij. 5 pc. Met. 80; 1¼ pc. Spanje binnenl. 25½; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 118; Parijs —; Weenen 114⅝; Amsterdam —.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55¾	Livorno	2/m.	f 39½
„	zigt	„ 56⅜	Napels	„	„ 83
Bordeaux	2/m.	„ 55½	Petersburg	„	„ 1.81½
„	zigt	„ 55⅞	Weenen	6/w.	„ 33¼
Madrid	3/m.	„ 238	Augsburg	„	„ 35 5/16
Cadix	„	„ 240	Frankfort	„	„ 99¾
Seville	„	„ 237	Hamburg	2/m.	„ 35 5/16
Bilbao	„	„ 237	„	zigt	„ 35⅝
Lissabon	„	„ 40½	Londen	2/m.	„ 11,72½
Porto	„	„ 40½	„	zigt	„ 11,85
Genua	2/m.	„ 45½	Rotterdam	„	⅛

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		7 JULIJ 4½ u. gebl.	8 JULIJ 4½ u.		gebl.
Amsterdam Thesaurie	5 pCt.		„		
Nederl. Bank	4 „		„		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63½	63 9/16	à 63¾	63 11/16
Dito Dito	3 „	76 15/16	76⅞	„ 77	77
Dito Dito	4 „	96⅛	96 5/16	„	
Amortisatie-Syndikaat	3½ „	91 5/16	91 5/16	„	
Aand. Handel-Maatsch.	4½ „	159⅛	159	„ 159⅝	
Oost-Ind. Leening	4½ „	95	95	„ 95⅛	95⅛
Aand. Holl. Spoorweg	„			„	
Leening idem	4½ „			„	
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ „			„	
Maatschappij van Weld.	4 „	62½	62½	„ 63	
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½ „			„	
Dito *Rothschild*	2½ „	53⅛	53	„	
Frankrijk, Certifikaten	3 „			„	
Spanje, Obligatiën	1¼ „	25 9/16	25½	„ 25 9/16	25½
Dito	3 „	43	42 15/16	„ 43 1/16	
Dito Binnenlandsche	3 „	38⅛	38 1/16	„ 38⅛	38 1/16
Amortisabele Schuld					
Bewijzen Coupons	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
Portugal, Obligatiën	3 „	46⅛	46	„ 46⅛	46
Dito 1856	3 „	45 7/16	45 5/16	„ 45⅜	45 5/16
Uitgestelde				„	
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 „	105½	105⅜	„ 105½	105½
Dito bij idem 1828/1829	5 „	103¾	103¾	„	
Cert. bij idem 1831/1833	5 „	95⅜		„	
Dito bij idem 1840	4 „	88 3/16	88⅛	„	
Dito bij *Stieglitz*	4 „	88⅛	88	„ 88 1/16	88
Dito Nieuwe	4 „	86⅞		„	
Dito 5de Serie	5 „			„	
Dito 1855, 6de Serie	5 „	99⅞	99⅝	„ 99⅞	99 15/16
Dito Adm. te Hamburg	5 „		97½	„	
Dito dito te Londen	5 „			„	
Dito dito dito	4½ „	96¾	96⅝	„	
Inschrijv. in Assignatiën	6 „			„	
Certifikaten van dito	6 „		67⅛	„ 67¼	
Polen, Aand. 1835, fl. 500	f		154	„ 154½	
Obligatiën	4 pCt.	80¾	80 11/16	„ 80¾	
Pruissen, Oblig.	4½ „			„	
Aandeelen 1854	3½ „		212⅝	„	
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 „	78½	78½	„	
Dito dito	4 „	62 15/16	62¾	„	
Dito Metalliek	5 „	76 15/16	76⅞	„ 76¾	76⅞
Dito Rente Amsterdam	5 „	87¾	87 13/16	„ 87⅞	
Dito Nationale 1854	5 „	78 7/16	78¾	„ 78 9/16	78⅝
Dito dito	2½ „	39⅞	39¾	„ 39 15/16	
Weener Bankaktiën	f	1167	1160	„ 1164	
Dito Aand. fl. 250, 1839	„			„	
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.	319	318	„	
Napels, Cert. bij *L en B.*	5 „			„	
Dito bij *Rotschild*	5 „			„	
Denemarken, Obl. te Lond.	5 „			„	
Dito	3 „			„	
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5 „	99¼		„	
Dito 1839 van £ 100	5 „			„	
Dito 1843 „ 100	5 „			„	
Dito 1852	4½ „	94¾		„	
Sardinië	5 „			„	
Peru, Geldl. 1854	4½ „	80½		„	
Dito te Parijs	„	58		„	
Ecuador, Oblig. 1855	1 „	14	13 15/16	„ 14½	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½ „	33¾		„	
Dito Uitgestelde	2 „			„	
Grenada, Obligatiën	3¼ „	22	22⅛	„ 22 5/16	
Dito Uitgestelde		6 5/16	6 5/16	„	
Mexiko, dito	3 „	22⅛	22	„ 22⅛	22
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A	f			„	
Dito dito Lr. B	„			„	
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.			„	
Amerik. Bank-Aktiën				„	
[illegible] Spoorw. Aandeelen		121	119	„ 120	119½
[illegible] Oblig. Constr. Bons	7 pCt.	93	92⅞	„	
[illegible]	5 „	99⅞	99⅞	„	
[illegible] Obl. Geldl. 1825	5 „	5¾	5 11/16	„	

[illegible] 76⅞, 77; B. Sp. 28; Prost 92½.

[illegible] fondsen nagenoeg onveranderd.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt. Prolongatie 3½ pCt., Diskonto 4 pCt.

Advertentiën.

Ik heb gedurende drie jaren aan hevige kramp in de maag en ingewanden geleden, waarbij ik ook de hevigste maagpijnen en het zuur had. De geneeskundigen hielden het voor eene leveraandoening, maar konden mij, zoo het scheen, geene hulp verschaffen.

Ik nam eindelijk de toevlugt tot de **REVALENTA ARABICA** en moet erkennen, dat ik reeds bij de eerste bus van *f* 2, welke ik bij KLINGER & C°. in Rotterdam kocht, baat vond, en na nog een bus gebruikt te hebben, geheel hersteld was.

MAASLAND, 13 November 1855. J. KOOL.

DU BARRY'S REVALENTA is een voortreffelijk voedingsmiddel, dat ten allen tijde zeer gunstig op de spijsverteringsorganen werkt, meest alle ziekten geneest en bij beginnende onpasselijkheden, stoornis in de functien, gebrek aan eetlust, ongeregelden bloedsomloop, bedorven adem en andere dergelijke voorteekenen met het beste gevolg gebruikt wordt.

Zij kost 87½ Cts., *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16. Dubbel geconcentreerde kost *f* 4, *f* 7, *f* 16 en *f* 28.

VERKOOPHUIS en de bekende Dépôts. (3439)

(3417) Bij R. G. J. SLADOOT, te Groningen, is van de pers gekomen en aan de Inteekenaren verzonden:

BONIFACIUS,

OF

WAARHEID EN DWALING.

Middeleeuwsche Zedeschetsen,

door J. BOHL, J. Gz.

Een boekdeel in gr. 8°. 276 bladz. met eene fraaije staalgravure. Prijs *f* 2.00.

Bovengenoemde is door aankoop eigenaar geworden van en heeft in prijs verminderd:

Corn. Nepos, Vitae excellentium Imperatorum, ad optimas editiones collatae, curavit S. W. Schippers. Vroeger *f* 0.50, thans . . . *f* 0.25.

Cellarii, Breviarium antiquitatum Romanorum, accurante Hier. Freyero. Vroeger *f* 0.80, thans *f* 0.40.

J. M. Sailer, Twee Voorlezingen voor oude en jonge [illegible]

D. van Gesscher, Beginselen der algemeene geneesende Heelkunde. Vroeger *f* 1.80, thans *f* 0.80.

Prof. E. J. Thomassen à Thuessink, Kleine Bijdragen tot de praktijk der Geneeskunde, 3 stukjes in 1 band. I. Over de Longtering. II. Over de Idiopathische Chronische Spruw (Aphthae). III. Over eene bijzondere soort van verlamming, uit inwendige oorzaken voortspruitende. Vroeger *f* 1.25, thans *f* 0.60.

(3435) Bij P. N. VERHOEVEN, Boekhandelaar te 's Bosch, is ter perse om eerstdaags te verschijnen:

De Valschheid van het Protestantismus

BETOOGD

door Mgr. J. B. MALOU, Bisschop van Brugge.

Naar het Fransch.

De zalf en pillen van Holloway, een zeer aanbevelenswaardig middel tegen de roos. K.... M....., te Bolsward, leed sedert vele jaren aan deze ongesteldheid; en sedert 9 maanden was hij bijna blind en doof daarvan. Hij raadpleegde onderscheidene geneesheeren deswegen, doch de ziekte verslimmerde van dag tot dag en bragt eindelijk zijn leven in gevaar. Zijn goede geest echter verliet hem niet; een zijner kennissen bragt hem eene groote dosis zalf en pillen van Holloway; hij gebruikte dezelven, en de uitkomst was zoo voldoende, dat hij in twee weken tijds, het gezigt en gehoor weder verkreeg, en twee maanden daarna volmaakt hersteld was.

Doosjes-Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren ADAMA, Apothekers, Utrechtschestraat, Y N°. 251 en Nieuwendijk, L N°. 79, als Dépôthouders te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, dépôthouder te *Utrecht*; G. VERHAART, dépôthouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-dépôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen* Strand 244, *Holloway's-Etablishment.* (3393)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN zijn verkrijgbaar de volgende

WOORDENBOEKEN:

Dictionnaire des Dictionnaires vocabulaire universel et complet de la langue Française Reproduisant le Dictionnaire de l'académie française. Dernière édition et le supplement à ce Dictionnaire publié sous la direction d'un Membre de l'académie-française; 2 volumes . . . *f* 7.50.

Nieuw Nederduitsch-Fransch en **Fransch-Nederduitsch Woordenboek,** door Bomhoff Hz. 2 deelen . . . *f* 6.00.

Nouveau Dictionnaire portatif Français-Allemand et Allemand-Français, composé d'après les ouvrages les plus récents et les plus complets par C. A. Caspar et F. C. Gérard, in linnen band . . . *f* 2.00.

Nouveau Dictionnaire de poche Français-Anglais et Anglais-Français de Thomas Nugent, Nouvelle édition entierement refondue et augmentée d'après les Dictionnaires de Johnson, Walker, Wilson, etc., par Asborne de Chastelain Professeur d'anglais et auteur d'ouvrages élémentaires sur la langue anglaise, in linnen band *f* 1.60

Dictionnaire Géographique universel ou Description de tous les lieux du globe, sous le rapport de la Géographie, Physique, et Politique, de l'histoire, de la statistique, du commerce, de l'industrie etc. etc., 2 volumes . . . *f* 7.50.

Dictionnaire Portatif Français-Hollandais et Hollandais-Français, publié par Abraham Blussé Jr., 2 deelen in linnen band . . . *f* 2.60.

Beknopt Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden, door A. J. van der Aa (Lid der maatschappij van Nederlandsche Letterkunde) onder medewerking van eenige vaderlandsche geleerden, in linnen band. . . . *f* 7.00.

Kramers Woordentolk verkort, bevattende de vertaling en verklaring van vele duizenden vreemde woorden, waarvan de kennis voor den ambtenaar, koopman, fabriekant, kunstenaar, dagbladlezer enz. enz. dagelijksche behoefte is, in linnen band. . *f* 1.10.

Nieuw Hand-Woordenboek der Nederduitsche en Fransche talen, door P. Agron en G. N. Landré. Tweede verbeterde en aanmerkelijk vermeerderde druk, . . . *f* 3.80.

Bij bovengenoemde zijn de volgende werken verkrijgbaar:

Histoire de saint Vincent de Paul et de son époque, par le même; 2 vol. in 8°, ensemble de 680 pages . . . *f* 2.00.

Histoire de sainte Radégonde *et de la cour de Neustrie, sous les rois Clotaire 1er et Chilpéric*, par M. le vicomte M.-Th. de Bussierre; in-8° de 320 pages . . . *f* 1.00.

Catholicisme et Protestantisme, par M. Foisset; deuxième édition, in-8° . . . *f* 0.75.

Le **Chevalier Noir**, ou l'Angleterre au douzième siècle, tiré de Walter Scott, par M, Elliot de Saint-Oulph; 300 p., 6 grav. . . . *f* 0.75.

La **Dernière Vestale**, ou le Sérapéon, épisodes du quatrième siècle, par M. Brasseur de Bourbourg; 2e édition, 300 pages. . . . *f* 0.75.

Etudes et Harmonies de la nature, par Bernardin de Saint Pierre, disposées en un cours suivi, par M. l'abbé Dauphin. Ouvrage approuvé par Mgr. de Nancy; in-12 de plus de 400 pages, avec portrait . . . *f* 0.75.

Jésus vivant dans le Prêtre, considérations sur la dignité du sacerdoce, par un ancien directeur de séminaire; petit in-8°. . . . *f* 0.75.

Le **Khalife de Bagdad**, ou l'Exilée, — scènes de la vie orientale au IXe siècle, — par M. Brasseur de Bourbourg; 350 pages . . . *f* 0.75.

Leçons-Modèles de littérature (prose), recueillies par le baron de Nilinse; petit in-8° de 460 pages. . . . *f* 0.75.

La **Vie de saint François de Paule**, par M. de Bois-Aubry; petit in-8° de 360 p., avec un beau portrait . . . *f* 0.75.

Testament d'un vieux laboureur, recueilli par M. G. Symphor Vaudoré, ancien représentant de l'Orne, 2e édit., in-16 . . . *f* 0.2[illegible]

Théologie populaire, exposée dans le bon sens du curé Meslier (le véritable); in 16 de 230 pages *f* 0.2[illegible]

La **Bible en Images**, histoire abrégée de l'ancien et du nouveau Testament, par M. l'abbé Jorry; 5[illegible] p., 144 gravures . . . *f* 0.[illegible]

Le **Champion de la Sorcière**, et quelques autres légendes de l'Histoire de France, au moyen-âge et dans les temps modernes, par J. Collin de Plancy; 2[illegible] pages, 7 gravures. . . . [illegible]

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en [illegible]